

РЕШЕНИЕ

№ 31120

гр. София, 05.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав, в
публично заседание на 07.07.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **6810** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано по жалба на С. С. К., чрез адв. П. Д., срещу заповед № 0-349/22.05.2026 г. на изпълнителния директор на „Изпълнителна агенция за българите в чужбина“, с която последният отказал издаването на удостоверение за български произход на С. С. К..

В жалбата се твърди незаконосъобразност на административния акт, противоречието му с материалния закон, съществено нарушение на административнопроизводствените правила, противоречие с целта на закона и неправилно тълкуване на понятието „лице от български произход“. Развиват се съображения за недопустимо разширително тълкуване на понятието „българин“, неправилна оценка на доказателствата, както и вътрешни противоречия и нелогичност в мотивите на административния акт.

Искането към съда е да се отмени оспорената заповед и да върне преписката на административния орган с указания по тълкуването и прилагането на закона. Претендират се направените разноски по производството.

В представена по делото писмена защита процесуалният представител на жалбоподателя излага съображения за основателност на жалбата.

Ответникът - Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина, редовно призован, се представлява от юрк. Р.. От същия е постъпил писмен отговор, в който оспорва жалбата като неоснователна и претендира юрисконсултско възнаграждение.

В съдебно заседание поддържа отговора си и прави възражение за прекомерност на претендирания адвокатски хонорар.

Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото. Административен съд - София град, като взе предвид изложените от страните доводи и събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа страна:

Административното производство е образувано във връзка с подадено на 27.04.2026 г. от С. С. К. заявление за издаване на удостоверение за български произход до изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина (ИАБЧ), за целите на производство по издаване на виза тип „Д“ при постъпване на искане от „Визов център“ към МВР. Заявлението е по образец Приложение № 1 към чл. 8, ал. 2 от Правилника за дейността на Изпълнителна агенция за българите в чужбина по удостоверяване на български произход. Към него са приложени декларация за политика на личните данни, документ за самоличност, декларация за българско национално съзнание на заявителя С. К.; извлечение от регистър на населението и имиграцията, МВР на И. за заявителя С. А.; акт за брак №775658 на заявителя С. К. (род. А.), издаден от Министерство на религиозните услуги, И.; копие от документ за самоличност на Б. А. (майка на заявителя), издаден от Р. България; препис от акт за раждане № 522 на Б. А. (майка на заявителя), издаден от Р. България; препис от акт за раждане, издаден от [община], Р. България; препис-извлечение том № 2, издадено от Архивен регистър на населението на [община], Р. България; препис-извлечение от семеен регистър стр. 4904-1936г., издаден от [община], Р. България.

С писмо от 08.05.2026 година главният експерт в дирекция „Български общности и информационна дейност“ (БОИД) към ИАБЧ е уведомял заявителя, че следва да представи допълнителни документи, доказващи българския му произход. В изпълнение на указанията оспорващият е представил отговор – становище, както и акт за граждански брак № 267/1937 г. на Ю. А. М. и Л. И. Д.; Семеен регистър от 1934 г., лична карта и акт зараждане на Б., издаден от [община].

Ответникът по оспорването е издал оспорената заповед № 0-349/22.05.2026 г., с която е отказал да издаде удостоверение за български произход на заявителя.

Съдът намира, че така установената фактическа обстановка, обуславя следните правни изводи:

Жалбата е допустима, тъй като е подадена от надлежна страна в законоустановения срок и срещу подлежащ на оспорване административен акт.

Относно материалната компетентност, съдът съобрази следното:

Видно от приетото като доказателство по делото заявление изрично в него е отбелязано, че издаването на удостоверението е необходимо да послужи за производство по издаване на виза тип "Д". В ЗЧРБ и ППЗЧРБ не се съдържат разпоредби, които да регламентират издаването на удостоверение за български произход, което да послужи за издаване на виза тип "Д". Такава уредба се съдържа единствено в Правилника за дейността на Изпълнителна агенция за българите в чужбина по удостоверяване на български произход – чл. 2, т. 4. В чл. 1 от правилника изрично се посочва, че доколкото в закон или подзаконов нормативен акт не е предвидено друго, с него се регламентират условията и реда за издаване на удостоверения за български произход. От публикувания на страницата на ИАБЧ се установява, че Правилникът за дейността на Изпълнителна агенция за българите в чужбина по удостоверяване на български произход е утвърден със заповед № 25 от 29.06.2021 г., изменен със заповед № 32 от 10.07.2023 година и заповед 87/23.12.2024 година на Изпълнителния директор на ИАБЧ, каквото правомощие същият не притежава съгласно ЗЧРБ.

Действително съгласно чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧРБ, разрешение за постоянно пребиваване могат да получат чужденците от български произход, като в чл. 35, ал. 2 ППЗЧРБ е предвидено в определени хипотези, удостоверението за български произход, необходимо за нуждите на производството за предоставяне на право на постоянно пребиваване по чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧРБ да

се издава от Изпълнителната агенция за българите в чужбина, какъвто не е настоящия случай, доколкото не е налице производство по чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧРБ. С други думи в ЗЧРБ и ППЗЧБ е предвидена възможност за издаване на удостоверение за български произход, единствено за нуждите на производството за предоставяне на право на постоянно пребиваване по чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧРБ.

В подкрепа на горното е и обстоятелството, че в ППЗЧРБ не е регламентиран образец - Приложение № 1 към чл. 8, ал. 2, въз основа на което е образувано административното производство.

След като няма предвидена в ЗЧРБ и ППЗЧРБ възможност Изпълнителният директор на ИАБЧ да утвърждава Правилник за дейността на Изпълнителна агенция за българите в чужбина по удостоверяване на български произход, наличието на материална компетентност не може да се извлече от разпоредбата на чл. 2, т. 4 от същия. В този смисъл определение № 4667 от 15.2024 г. по адм. дело № 1675/2024 г. на ВАС.

Следва да се отбележи, че материалната компетентност на изпълнителния директор на ИАБЧ изрично е била предвидена съгласно чл. 15, ал. 2 и 3 ЗБГ (Закон за българското гражданство, ДВ, бр. 33 от 2010 г.), но също така изрично е била отнета със ЗИД ЗБГ (ДВ, бр. 21 от 2021 г.). т.е., към момента на подаване на заявлението от 27.04.2026 г. ответникът по оспорването не разполага с такава компетентност, защото нито ЗБГ, нито Законът за българите, живеещи извън РБ (ЗБЖИРБ), нито Законът за чужденците в Р. България предоставят изрично на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина правомощието да издава удостоверения за български произход, което да послужи за издаване на виза тип "Д".

Липсата на компетентност на издателя на обжалваната заповед, прави последната нищожна и непораждаща правни последици.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 143, ал. 1 АПК следва да бъде уважено искането на жалбоподателя за присъждане на разноските по делото, съгласно представения по делото списък за разноски в общ размер 1505,11 евро, от които 5, 11 евро - платена държавна такса и 1500 евро – възнаграждение за адвокат. Във връзка с направеното от страна на ответника възражение за прекомерност на възнаграждението, съдът следва да съобрази фактическата и правна сложност на делото, както и факта, че производството е приключило в рамките на едно съдебно заседание, без участието на процесуалния представител на жалбоподателя.

Поради горните съображения, съдът намира за основателно възражението за прекомерност на адвокатския хонорар, като го редуцира на 516, 40 евро, от които 511,30 евро (1000 лева) за адвокатско възнаграждение и 5. 11 евро - държавна такса.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд - София град, Второ отделение, 50-ти състав,

Р Е Ш И :

ОБЯВЯВА за нищожна заповед № 0-349/22.05.2026 г. на изпълнителния директор на „Изпълнителна агенция за българите в чужбина“.

ОСЪЖДА Изпълнителна агенция за българите в чужбина да заплати на С. С. К. сумата от 516, 40 (петстотин и шестнадесет евро и четиридесет цента), разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: